नागरिक लगानी कोष
लगानी नीति, २०७५

प्रस्तावना : नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ को दफा ३२ अनुसार कार्य गर्न नागरिक लगानी कोषमा प्राप्त भएको कोषको फण्ड (Fund) लाई एक ट्रष्टीको रुपमा दक्ष तथा प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी अधिकतम प्रतिफल प्राप्त गर्न कोषको संचालक समितिले देहायको नीति स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद - १
संक्षिप्त नाम, प्रारम्भ र परिभाषा

१.१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (क) यस नीतिको नाम "नागरिक लगानी कोष, लगानी नीति-२०७५" रहेको छ ।

(ख) यो नीति संचालक समितिबाट स्वीकृत गरिएको मिति २०७५।०८।२२ बाट प्रारम्भ हुनेछ ।

१.२ परिभाषाः विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नीतिमा;

(क) "ऐन" भन्नाले नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "कोष" भन्नाले नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ बमोजिम स्थापना भएको नागरिक लगानी कोष सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "समिति" भन्नाले ऐनको दफा २५ बमोजिम गठन भएको कोषको संचालक समिति सम्झनु पर्दछ।

(घ) "लगानी उपसमिति" भन्नाले कोषको संचालक समितिले गठन गरेको लगानी उपसमिति सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) "कार्यकारी निर्देशक" भन्नाले ऐनको दफा ४२ बमोजिम नियुक्त कोषको कार्यकारी निर्देशक सम्झनु पर्दछ ।

(च) "शेयर" भन्नाले शेयर पूंजीको विभाजित अंश सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "कर्जा" भन्नाले कुनै चल अचल सम्पत्ति धितो वा बन्धक लिई वा अन्य आवश्यक सुरक्षण वा जमानत लिई कोषले निर्धारण गरेको शर्तमा दिने ऋण सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "डिबेञ्चर" भन्नाले कुनै संगठीत संस्थाले जायजेथा धितो राखी (सुरक्षित) वा नराखी (असुरक्षित) जारी गरेको ऋणपत्र सम्झनु पर्दछ ।

(झ) "ऋणपत्र" भन्नाले राष्ट्र ऋण ऐन, २०५९ अन्तर्गत नेपाल सरकारले निष्कासन गरेको ऋणपत्र सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) "धितोपत्र (सेक्युरिटी)" भन्नाले शेयर, स्टक, डिबेञ्चर स्टक र नेपाल सरकारले जारी गरेको ऋणपत्र सम्झनु पर्छ र सो शब्दले धितोपत्रको धरौटी सम्बन्धी हक र अधिकारपत्र समेतलाई जनाउँछ ।

(ट) "लगानी" भन्नाले मुद्दती निक्षेप, मागेको वखत प्राप्त हुने निक्षेप, सरकारी सुरक्षण पत्र, कुनै संगठीत संस्थाको शेयर वा डिबेञ्चर, आवास परियोजनामा लगानी, स्थिर सम्पत्तिमा लगानी र अन्य धितोपत्रहरुमा गरिएको लगानी सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) "प्राविधिक उपसमिति" भन्नाले ऐनको दफा ४३ बमोजिम गठन भएको विशेषज्ञहरुको प्राविधिक उपसमिति सम्झनु पर्दछ ।

(ड) "संगठीत संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम संगठीत संस्थाको रुपमा स्थापना भएको बैंक तथा वित्तीय संस्था, पब्लिक कम्पनी, उद्योग वा त्यस्तै अन्य सरकारी वा सरकारको आंशिक स्वामित्व भएको संस्था वा गैरसरकारी संस्था सम्झनु पर्दछ ।

(ढ) "उद्योग" भन्नाले औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को दफा १५ अनुसारका उद्योग सम्झनु पर्दछ ।

(ण) "ट्रष्टी" भन्नाले यस ऐन बमोजिम बचतकर्ता लगानीकर्ताहरुबाट संकलन गरी जम्मा भएको बचतकोषलाई सम्बन्धित योजनाको शर्त अनुसार लगानी व्यवस्थापन गर्न वा तत्सम्बन्धमा अन्य

कुनै संगठीत संस्थासँग भएको सम्झौता बमोजिमको दायित्व पूरा गर्नको निमित्त दफा ४३ (क) बमोजिम कोषले तोकिदिएको कोषको समिति, उपसमिति वा त्यस्तो समिति वा उपसमितिको सदस्य वा समितिले तोकेको कोषको अधिकृत कर्मचारी सम्झनु पर्दछ ।

(त) “जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमिति” भन्नाले कोषको संचालक समितिले गठन गरेको जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमिति सम्झनु पर्दछ ।

(थ) “समयकालीन/आवधिक कर्जा” भन्नाले कुनै संगठीत संस्थालाई उत्पादन (सेवा समेत) क्षमताको सिर्जना गर्न वा विस्तार गर्न र आयमुलक कार्यको लागि साधारणतया एक वर्षभन्दा बढी अवधिका लागि कोषले प्रदान गर्ने कर्जालाई सम्झनु पर्दछ ।

(द) “परियोजना कर्जा (Project Financing)” भन्नाले कुनै संगठीत संस्थालाई नयाँ परियोजना स्थापना तथा सन्चालन गर्न वा साँवा भुक्तानी अवधि एक वर्षभन्दा बढी भएको अवस्थामा पूंजीगत खर्चको व्यवस्था गर्न दिइने कर्जा सम्झनु पर्दछ ।

(ध) “सहवित्तीयकरण (Consortium Financing)” कोषले उपयुक्त ठहऱ्याएको क्षेत्रमा ऐन अन्तर्गत कुनै संगठीत संस्थालाई कोष, प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित कोष जस्तै अन्य संस्था तथा बैङ्क वा वित्तीय संस्थाहरुसँग मिली सहवित्तीयकरणको आधारमा जोखिम तथा धितो विभाजन (पारीपासु) गर्ने गरी आपसमा भएको सम्झौता अनुसार संयुक्तरुपमा प्रवाह गरिने कर्जा सम्झनु पर्दछ ।

(न) “ब्रिज लोन” ऋण वा शेयर निष्काशन वा अन्य श्रोतहरुबाट प्राप्त हुने रकमको प्रत्याभूति भएका र कोषबाट सैद्धान्तिक रुपमा कुनै प्रकारको स्थिर पूँजी कर्जा वा चालु पूँजी कर्जा वा अन्य कुनै प्रकारको कर्जा निकासा दिने निर्णय भईसकेको वा निकासा भईसकेकोमा कारणवश सम्बन्धित ग्राहकले पुऱ्याउनु पर्नेमध्ये कुनै प्रक्रिया पुऱ्याउन नसकी उपरोक्तानुसारको स्वीकृत कर्जा उपभोग गर्न केही समय ढिला हुने भएको र त्यस अवस्थामा ग्राहकलाई सम्बन्धित कार्यका लागि तुरुन्तै रकमको जरुरत पर्न गएमा रकम निकासा हुन ढिलाई भएको कारणबाट परियोजना स्थापना र सञ्चालनमा ढिलाई भई प्रतिकूल असर पर्ने भएमा स्वीकृत कर्जाबाट पछि सोधभर्ना हुनेगरी तत्काल ऋणीहरुलाई प्रवाह गरिने कर्जा सम्झनु पर्दछ ।

(प) “चालुपूंजी कर्जा” दृष्टिवन्धक र वन्धकीको मूल धितोमा चालू सम्पत्ति (कच्चा पदार्थ, अर्ध तयारी वस्तु, तयारी वस्तु र असुल गर्नुपर्ने रकम) सिर्जनाका लागि आवश्यक पर्ने रकम जुटाउन प्रवाह गरिने कर्जा सम्झनु पर्दछ ।

(फ) “सहभागी कर्जा” कोषले ऐनको दफा ३२ (ख) को व्यवस्था अनुसार स्वीकृत कार्यविधि अनुरुप सहभागीहरुलाई प्रदान गर्ने विभिन्न प्रकारका कर्जा तथा सापटीलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ब) “जमानत कर्जा” कोषले तोकेको शर्तमा नेपाल सरकारको जमानतमा वा बैंक तथा वित्तीय संस्थाको जमानतमा प्रवाह हुने कर्जा सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद - २
उद्देश्य

२.१ लगानी नीतिको उद्देश्यः

(**क**) कोषका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरुबाट प्राप्त भएका कोषहरु (Funds) ऐनको दफा ३२ अनुसार कर्जा प्रवाह तथा लगानी गर्ने,

(**ख**) कोषको उत्तरदायित्व र जिम्मेवारीमा सघाउ पुग्ने गरी ऐनको दफा ३२ संग सम्बन्धित कर्जा तथा लगानी सम्बन्धी अपेक्षा, प्राथमिकता र जोखिमहरु (Expectations, Priorities and Risk) स्पष्ट रुपमा निरुपण गर्ने,

(**ग**) कर्जा तथा लगानी सम्बन्धमा स्पष्ट रुपमा परिभाषित गरिएका उद्देश्यहरु, कर्जा तथा लगानीको सुरक्षण, तरलता र मुनाफाको (Safety, Liquidity and Profitability) स्थिति कायम गर्न कोषलाई सघाउ पुऱ्याउने,

(**घ**) अनुपालन तथा प्रतिवेदन (Compliance and Reporting) र जोखिम व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नियन्त्रणको रुपरेखा तयार गर्ने तथा कोषको कर्जा तथा लगानीका लागि पर्याप्त सुशासन संरचनाको सुनिश्चितता गर्ने,

(**ङ**) कोषले प्रवाह गरेको कर्जा तथा लगानीको आवधिक रुपमा अनुगमन तथा समिक्षा गर्ने ।

परिच्छेद - ३
क्षेत्रगत कर्जा तथा लगानी सीमा

३.१ कोषको क्षेत्रगत लगानी सीमा निम्नानुसार हुनेछ :

लगानी क्षेत्र	न्यूनतम सीमा	अधिकतम सीमा
सरकारी सुरक्षण पत्र	२%	१५%
कर्पोरेट ऋणपत्र/डिबेञ्चर		२०%
मुद्दती निक्षेप		६५%
मागेको वखत प्राप्त हुने निक्षेप	१%	२%
शेयर लगानी तथा प्रत्याभूति		१७%
स्थिर सम्पत्तिमा लगानी		१०%
सहवित्तीयकरण परियोजना कर्जा		२०%
संस्थागत आवधिक/समयकालिन कर्जा		२५%
संस्थागत ब्रिज कर्जा		५%
संस्थागत चालू पूँजी कर्जा		५%
सहभागी कर्जा/सापटी		२५%
जमानत कर्जा	संचालक समितिको निर्णय अनुसार	

३.२ जोखिमको आधारमा कोषको लगानी सीमाः यस नीति अनुरुप प्रवाह हुने कर्जा तथा लगानीमा निहित जोखिम, आधार, सुरक्षा र प्रतिफललाई दृष्टिगत गरी कुल कर्जा तथा लगानीको क्षेत्रगत सीमा देहाय अनुरुप कायम गरिएको छ ।

जोखिमको वर्गीकरण	कर्जा तथा लगानीका क्षेत्रहरु	कर्जा तथा लगानी सीमा (प्रतिशतमा)
न्यून जोखिम	सरकारी सुरक्षण पत्र, मुद्धती निक्षेप, मागेको वखत प्राप्त हुने निक्षेप, जमानत कर्जा र सहभागी विशेष सापटी समेत गरी	न्यूनतम ६०
मध्यम जोखिम	शेयर, कर्पोरेट ऋणपत्र/डिबेञ्चर, आवास परियोजना तथा स्थिर सम्पत्तिमा लगानी, र सहभागी शैक्षिक कर्जा, सरल चक्र कर्जा, घर सापटी समेत गरी	अधिकतम ४०
बढी जोखिम	सहवित्तीयकरण र संस्थागत परियोजना कर्जा, चालू पूंजी कर्जा र ब्रिज कर्जा समेत गरी	अधिकतम २०

परिच्छेद - ४

लगानीको विधि र प्रक्रिया

४.१ **सरकारी सुरक्षण पत्रमा लगानीः** कोषले ऐनको दफा ३२ (ट) को व्यवस्था र लगानी नीतिको सीमामा रही नेपाल सरकार तथा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट समय-समयमा जारी हुने सरकारी वण्ड, ऋणपत्रहरुमा लगानी गर्न सक्नेछ । कोषले अल्पकालीन तरलता व्यवस्थापनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी हुने ट्रेजरी बिलमा समेत लगानी गर्न सक्नेछ ।

४.२ **बैंक तथा वित्तीय संस्थाको निक्षेपमा लगानीः**

४.२.१ **मुद्दती निक्षेपमा लगानी**

४.२.२ **लगानी रकम निर्धारणः** कोषका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरुमा प्राप्त भएका कोषहरु (Funds), कर्जा तथा लगानीबाट प्राप्त आम्दानीहरु, कर्जा चुक्ता रकम, लगानीको म्याद समाप्ती पश्चात प्राप्त रकमहरु (maturity value) लगायत कोषले ऐनको दफा ३२ बमोजिमका अन्य कार्य गर्दा प्राप्त आम्दानीहरुबाट कोषलाई नियमित रुपमा विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरुबाट हुने भुक्तानीका लागि आवश्यक पर्ने रकम, मुद्धती निक्षेप बाहेक अन्य शिर्षकमा गरिने लगानीका लागि आवश्यक रकम तथा कोषको स्वीकृत बजेट अनुसार आवश्यक पूँजीगत तथा चालु खर्च रकम छुट्याई आउने बाँकी रकमलाई लगानीयोग्य रकमको रुपमा निर्धारण गरिने छ ।

४.२.३ **लगानीको मापदण्डः** कोषले मुद्धती निक्षेपमा लगानी गर्दा ऐनको दफा ३२ (ख) को व्यवस्था र लगानी नीतिको सीमामा रही नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमध्ये संचालक समितिबाट स्वीकृतिप्राप्त संस्थाहरुमा देहाय बमोजिमका न्यूनतम मापदण्डहरु पुरा भएका संस्था निक्षेप योग्य संस्था हुने छन् ।

(क) सर्वसाधारणका लागि साधारण शेयर निष्काशन गरेको,

तर, सर्वसाधारणका लागि साधारण शेयर निष्काशन नगरेको अवस्थामा कोषसँग साधारण शेयर निष्काशन गर्ने समझदारीको सम्झौता गरिसकेपछि निक्षेप योग्य संस्था मानिनेछ ।

(ख) कोषमा रहेको निक्षेप/कुल निक्षेप अनुपात, संस्थागत निक्षेप/कुल निक्षेप अनुपात, प्राथमिक पूँजी अनुपात, पूँजीकोष अनुपात, निष्कृय कर्जा अनुपात (एन.पी.ए.), कर्जा/स्वदेशी निक्षेप तथा प्राथमिक पूँजी अनुपात (सि.सि.डि. अनुपात) र खुद तरल सम्पत्ति/स्वदेशी निक्षेपको अनुपात नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा तोकिएको मापदण्ड भित्र रहेको,

(ग) नेपाल राष्ट्र बैंकले कारोबारमा बन्देज नलगाएको वा शिघ्र सुधारात्मक कार्वाहीमा नपरेको, र

(घ) विगतमा कोषले मुद्धती निक्षेपमा लगानी गर्दा कोषलाई आवश्यक परेको समयमा वा म्याद समाप्त भए पश्चात निक्षेप रकम भुक्तान गर्ने, पाकेको ब्याज रकम तथा भुक्तानी अवधि नाघेको निक्षेप रकम सोही दिन कोषको खातामा प्रविष्टी गर्ने र कोषसँगको अन्य कारोबार समयमा नै राफसाफ गरेको ।

४.२.४ **त्रैमासिक मापदण्डको अभिलेखः** कोषले उपदफा ४.२.३ खण्ड **(ख)** बमोजिमका वित्तीय सुचकाङ्कको विवरण **अनुसूची ३** मा उल्लेखित ढाँचामा तयार गरी अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ । उक्त विवरणहरु बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको गत आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण भएको वित्तीय विवरणको आधारमा वा अर्को आर्थिक वर्ष शुरु भएको तर सो वर्षको लेखापरीक्षण भइनसकेको अवस्थामा सो आर्थिक वर्षको अन्त्यमा प्रकाशित लेखापरीक्षण हुन बाँकी (चौथो त्रैमासिक) वित्तीय विवरणको आधारमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

तर, कुनै पनि संस्था **अनुसूची ३** को सुचकाङ्कमा यस नीति बमोजिम निक्षेप योग्य संस्था हुने मापदण्ड पुरा गरेको भएता पनि प्रकाशित निकटतम त्रैमासिक वित्तीय विवरण अनुसार निक्षेपयोग्य संस्था हुन चाहिने मापदण्ड पुरा नभएको देखिएमा सोही त्रैमासिक वित्तीय विवरणलाई आधार मानी **अनुसूची ३** लाई प्रत्येक त्रैमासमा अद्यावधिक गरिनेछ । लगानी उपसमितिले तयार गर्ने मासिक प्रतिवेदनमा उक्त विवरण संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

४.२.५ **बोलपत्र आव्हानः** उपदफा ४.२.२ बमोजिम लगानीको रकम निर्धारण भए पश्चात, उपदफा ४.२.३ को दायरामा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट निक्षेपको लागि बोलपत्र आव्हान गरिनेछ । बोलपत्र आव्हान माग गर्दा राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा कम्तीमा तीन कार्य दिनको म्याद राखी **अनुसूची १** अनुसारको सूचना प्रकाशित गर्नु पर्नेछ । यस्तो सूचना बैंक तथा वित्तीय संस्थाको आधिकारीक ईमेल मार्फत पत्राचार गर्नु पर्नेछ र सो सूचना तथा **अनुसूची २** अनुसारको कोटेशन प्रस्ताव फारम कोषको वेवसाईटमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

४.२.६ **बोलपत्र/प्रस्ताव दर्ता तथा स्वीकार हुने अवस्था :** लगानीको लागि प्राप्त नयाँ बोलपत्र/प्रस्ताव बेग्लै दर्ता पुस्तिकामा अभिलेख गरिने छ । कुनै पनि संस्थाले तोकिएको मिति तथा समयावधि भित्र पठाएको एउटा मात्र बोलपत्र/प्रस्ताव निर्णय प्रकृयामा समावेश गरिने छ । तोकिएको मिति तथा समयावधि भित्र कुनै एक संस्थाको एक भन्दा बढी बोलपत्र/प्रस्ताव प्राप्त भएमा उक्त संस्थाबाट प्राप्त सबै बोलपत्र/प्रस्तावहरु स्वतः रद्द भई निर्णय प्रकृयामा समावेश गरिने छैन । निर्णय प्रकृयामा समावेश भएका शिलबन्दी बोलपत्र/प्रस्ताव लगानी उपसमितिको बैठकमा खोलिने छ र **अनुसुची ४** अनुसारको रोहवरको अभिलेख राखिने छ ।

४.२.७ **लगानीको निर्णयका आधारहरुः** लगानी सम्बन्धि निर्णयका आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

(क) निक्षेप लगानी गर्दा प्रभावकारी बार्षिक ब्याजदर (Effective Annual Interest Rate) बढी भएको आधारमा उपदफा ४.२.८ को सीमाभित्र रही लगानीको निर्णय गर्नु पर्दछ ।

(ख) ब्याज दर समान भएमा उपदफा ४.२.८ को सीमाभित्र रही कोषको सो संस्थामा रहेको निक्षेप र डिबेञ्चर/उक्त संस्थाको चुक्ता पूँजी तथा जगेडा कोषको अनुपातको योग्यताक्रम अनुसार कम अनुपातलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । यसरी योग्यताक्रम (Ranking) को आधारमा निर्णय गर्दा जुन वर्गको संस्था हो सोही वर्गसँग मात्र तुलना गर्नु पर्दछ ।

(ग) कुनै पनि संस्थाले प्रभावकारी बार्षिक ब्याजदर (Effective Annual Interest Rate) बढी प्रस्ताव गरेता पनि उपदफा ४.२.८ (ख) वा (ग) को एकलपक्ष सीमा भन्दा माथि निक्षेप दिने निर्णय गर्दा उचित कारण उल्लेख गर्नु पर्नेछ र यसको जानकारी जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमिति र संचालक समितिलाई दिनु पर्नेछ ।

<u>स्पष्टिकरणः</u> कोषको सो संस्थामा रहेको निक्षेप र डिबेञ्चर भन्नाले प्रस्तावित लगानी रकमको निर्णय गर्नु भन्दा अगाडि कोषले उक्त संस्थामा गरेको कूल मुद्दती निक्षेप तथा डिबेञ्चर लगानी समेत जनाउनेछ ।

४.२.८ **लगानीको निर्णय गर्दा लागु हुने एकल पक्ष सीमाः (क)** एक पटक निर्णय गर्दा समान ब्याजदर तोक्ने वित्तीय संस्थाहरुमध्ये एउटा संस्थाको हकमा कोषको जम्मा वोलकवोल रकमको बढीमा १० प्रतिशतसम्म लगानी गर्न सकिने छ । तर यसरी लगानी गर्न पर्याप्त वोलपत्र प्राप्त नभएमा सोही संख्याको आधारमा दामासाहीले पनि लगानीको निर्णय गर्न सकिने छ ।

(ख) कोषले प्रत्येक बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा कोषको कुल मुद्धती निक्षप लगानीको १० प्रतिशत भन्दा बढी राख्ने छैन ।

(ग) एउटा संस्थाको हकमा, लगानीको निर्णय पश्चात कोषको सो संस्थामा रहेको कुल निक्षेप तथा डिबेन्चर/प्रस्ताव पेश गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाको चुक्ता पुँजी तथा जगेडा कोष अनुपात बढीमा ५० प्रतिशतसम्म हुन सक्ने छ ।

(**घ**) एउटा संस्थाको हकमा, लगानीको निर्णय पश्चात कोषको सो संस्थामा रहेको कुल निक्षेप/प्रस्ताव पेश गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाको कुल निक्षेप अनुपात बढीमा १५ प्रतिशत सम्म हुन सक्नेछ।

४.२.९ **मुद्धती निक्षेप लगानी नवीकरण गर्ने अवस्था :** मुद्धती निक्षेपको म्याद समाप्त हुने मिति र सो लगत्तै लामो सार्वजनिक विदा परेमा मुद्धती निक्षेप लगानी नवीकरण गर्न सकिने छ। नवीकरण गर्दा कुनै एक बैंक तथा वित्तीय संस्थाको म्याद समाप्त भएको निक्षेपलाई बढीमा २ (दुई) पटक सम्म, उपदफा ४.२.३ को मापदण्ड, ४.२.८ को एकल पक्ष सीमा र यस नीतिगत व्यवस्था बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गरी नवीकरण गरिने छ।

४.२.१० **मुद्धती निक्षेपको अग्रिम म्याद समाप्ती (Premature) गर्ने सम्बन्धमाः** कोषले मुद्धती निक्षेपमा गरेको लगानी रकम कोषलाई अग्रिमरुपमा आवश्यक भएमा, कोषले उक्त लगानी भन्दा बढी प्रतिफल प्राप्त हुने अवसर प्राप्त भएमा वा उक्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नियमित रुपमा व्याज भुक्तानी नगरेमा, कोष तथा सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाको सहमतीमा उक्त मुद्धती निक्षेपमा गरेको लगानीलाई अग्रिम म्याद समाप्ती (Premature) गर्न सक्नेछ। तर, यसरी अग्रिम म्याद समाप्ती गर्दा कोषको हितलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।

४.२.११ **मुद्धती निक्षेपको म्याद समाप्तीः** मुद्धती निक्षेपमा गरिएको लगानी रकमको म्याद समाप्ती हुनु ७ दिन अघि सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई पत्र मार्फत फिर्ता भुक्तानी गर्ने कोषको खाताको विवरण खुलाई ताकेता गर्नुपर्ने छ। म्याद समाप्ती भएको दिन ब्याज रकम तथा निक्षेप रकम कोषको खातामा प्रविष्टी नगरेमा उक्त मुद्धती निक्षेपको ब्याजदर वा नयाँ मुद्धती निक्षेप लगानीमा लागु भएको उच्चतम ब्याजदर मध्ये जुन बढी छ सोहि ब्याजदरमा ब्याज असुलउपर गरिने छ। साथै, उक्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाको मुद्धती निक्षेप लगानी सम्बन्धी बोलपत्र/प्रस्ताव उपदफा ४.२.६ अनुसार अस्वीकार गरिने छ।

४.३ **मागेको वखत प्राप्त हुने निक्षेपमा लगानीः** यस नीतिगत व्यवस्थाको सिमाभित्र रही, नगद प्रवाह अनुसार कोषमा जम्मा भएको रकम र कोषबाट हुने भुक्तानीको अवस्था हेरी मागेको वखत प्राप्त हुने निक्षेपमा लगानी गर्न सक्नेछ। यस प्रकारको निक्षेपमा प्राप्त हुने ब्याज, उक्त खाताको आवश्यकता तथा प्रयोजन आदिलाई ध्यानमा राखी विभिन्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाको निक्षेपमा लगानी गरिने छ।

४.४ **शेयरमा लगानीः** कोषले ऐनको दफा ३२ (ङ) को व्यवस्था र लगानी नीतिको सीमामा रही सूचीकृत भएका/हुने संगठीत संस्थाको संस्थापक शेयर, साधारण शेयर, हकप्रद शेयर र अग्राधिकार शेयरमा लगानी गर्न सक्नेछ। कोषले प्राथमिक वा दोस्रो बजारबाट समेत शेयर खरिद/बिक्री गर्न सक्नेछ। कोषले यस नीतिमा उल्लेख भए अनुसार धितोपत्रको खरिद वा बिक्री गर्दा प्रतिफल, बजारको अवस्था र गुणस्तर अभिबृद्धि गर्नु मुख्य उद्देश्य रहनेछन्। यसरी संस्थापक शेयरमा लगानी गर्दा कोषको स्थायी प्रतिनिधि संचालक समितिमा रहने वा नरहने गरी लगानी गर्न सकिनेछ। सामुहिक लगानी कोषका लागि प्रचलित धितोपत्र सम्बन्धी विनियमावली अनुसार सुरक्षित गरिएको शेयरमा भएको लगानीलाई नाागरिक एकांक योजनामा लेखांकन गर्नु पर्नेछ।

४.४.१ **एकल पक्ष लगानी सीमाः** यसरी कुनै एक संस्थाको शेयरमा लगानी गर्दा त्यस्तो संस्थाको निष्काशित पूँजीको १५ (पन्ध्र) प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्नु पर्नेछ। तर, नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएको कम्पनी वा सार्वजनिक संस्थान वा त्यस्तो संस्थानको शेयर लगानीमा स्थापना भएको कम्पनीमा तथा ऐनको दफा ३२ (छ), (ङ) र (ङ१) बमोजिम कोषले सहायक कम्पनी खडा गर्दा तथा कोषले शेयर प्रत्याभूतीकर्ताको रुपमा काम गर्दा यस्तो एकल पक्ष लगानी सीमा लागु हुने छैन।

४.४.२ **शेयरमा लगानीको मापदण्डः** शेयरमा लगानी गर्दा देहायको मापदण्डको अधिनमा रही लगानी गरिनेछ।

(**क**) कोषले शेयर धारण गर्ने संस्था प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको हुनु पर्नेछ। साथै, उक्त संस्थाको कुनै नियमनकारी निकाय भएमा सो निकायबाट ईजाजत/स्वीकृत प्राप्त संस्था हुनु पर्नेछ।

(**ख**) उक्त शेयर निष्काशनको विवरणपत्र नेपाल धितोपत्र बोर्डमा स्वीकृत भएको हुनु पर्नेछ।

(**ग**) कोषले शेयर धारण गर्ने संस्थाको प्रति शेयर नेटवर्थ, अंकित मुल्य भन्दा बढी हुनु पर्नेछ र प्रति शेयर आम्दानी शुन्य भन्दा माथि हुनु पर्नेछ। तर, प्राथमिक निष्काशनको हकमा संस्थाको स्वीकृत विवरणपत्रमा उल्लेख गरिएको प्रक्षेपित वित्तीय विवरण अनुसार उक्त संस्थाले भविष्यमा गर्न सक्ने व्यवसाय विस्तारको विश्लेषणको आधारमा कोषबाट थप अध्ययन तथा विश्लेषण गरी उपयुक्त देखिएमा लगानी गर्न बाधा पुग्ने छैन।

(**घ**) जलविद्युत आयोजनाको प्राथमिक शेयर निष्काशनको हकमा उक्त आयोजनाको क्षमता, प्रति मेगावाट लागत, लगानी फिर्ता भुक्तानी अवधि (Pay Back Period), प्राविधिक पक्षहरु (Flow, Head, Run of River/Plant with Reservoir) तथा आयोजनाका संस्थापकहरुको पृष्ठभुमिको पनि अध्ययन गरी लगानी गरिने छ ।

(**ङ**) हकप्रद शेयरमा लगानी गर्दा, माथि उल्लेखित मापदण्डका अतिरिक्त, उक्त शेयरको बजार मुल्य (निकटतम कारोबार भएको दिनको अन्तिम मुल्य र १८० दिनको अन्तिम मुल्यको औसत मध्ये जुन घटि छ सो मुल्य) सो शेयरको अंकित मुल्य भन्दा कम्तिमा बीस प्रतिशतले बढी हुनु पर्नेछ ।

४.५ **डिबेञ्चरमा लगानी:** कोषले ऐनको दफा ३२ (ङ) को व्यवस्था र लगानी नीतिको सीमामा रही बैंक तथा वित्तीय संस्था वा अन्य सूचीकृत भएको/हुने कम्पनीहरुले जारी गरेको डिबेञ्चरमा ४.५.१ र ४.५.२ बमोजिमको अवस्थामा लगानी गर्न सक्नेछ । कोषले प्राथमिक वा दोस्रो बजारबाट समेत डिबेञ्चर खरिद/बिक्री गर्न सक्नेछ । कोषले यस नीतिमा उल्लेख भए अनुसार डिबेञ्चरको खरिद वा बिक्री गर्दा प्रतिफल, बजारको अवस्था र गुणस्तर अभिबृद्धि गर्नु मुख्य उद्देश्य रहनेछन् ।

४.५.१ **एकल पक्ष लगानी सीमा:** कुनै एक संस्थाको डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा त्यस्तो संस्थाले जारी गरेको कुल डिबेञ्चरको पच्चीस प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्नु पर्नेछ । यसरी कुनै संस्थाको डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा, सुरक्षित डिबेञ्चरको हकमा त्यस्तो संस्थाको नेटवर्थको पन्ध्र प्रतिशत र असुरक्षित डिबेञ्चरको हकमा त्यस्तो संस्थाको नेटवर्थको दश प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्नु पर्नेछ ।

४.५.२ **डिबेञ्चरमा लगानीको मापदण्ड:** डिबेञ्चरमा लगानी गर्दा तलका मापदण्डको अधिनमा रही लगानी गर्नु पर्नेछ ।

(**क**) कोषले डिबेञ्चर धारण गर्ने संस्था प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको हुनुपर्नेछ । साथै, उक्त संस्थाको कुनै नियमनकारी निकाय भएमा सो निकायबाट ईजाजत/स्वीकृत प्राप्त संस्था हुनुपर्नेछ,

(**ख**) उक्त डिबेञ्चर निष्काशनको विवरणपत्र नेपाल धितोपत्र बोर्डमा स्वीकृत भएको हुनुपर्ने छ,

(**ग**) डिबेञ्चर जारी गर्ने संस्था तीन वर्षदेखि लगातार नाफामा संचालन भएको हुनुपर्ने छ,

(**घ**) डिबेञ्चर जारी गर्ने संस्थाको कर्जा/स्व:पूँजी अनुपात डिबेञ्चर जारी गरिसकेपछि बढीमा ६०:४० सम्म हुनु पर्ने छ,

(**ङ**) डिबेञ्चरको भुक्तानी अवधि तोकिएको हुनुपर्नेछ र सो डिबेञ्चर निष्काशन पश्चात नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड मा सुचीकृत हुनु पर्नेछ ।

४.६ **आवास परियोजना तथा स्थिर सम्पत्तिमा लगानी: (क)** कोषले ऐनको दफा ३२ (थ) को व्यवस्था र लगानी नीतिको सीमामा रही आवास परियोजना तथा स्थिर सम्पत्तिमा लगानी गर्न सक्नेछ ।

(**ख**) कोषले उपयुक्त ठहऱ्याएको स्थानमा जग्गा विकास, आवासीय भवन निर्माणसँग सम्बन्धित परियोजना संचालन गर्न सक्नेछ र कोषले विकास गरेका जग्गा तथा निर्माण गरेका व्यापारिक तथा आवासीय भवनहरु बिक्री वितरण गर्न वा बहालमा दिन सक्नेछ ।

(**ग**) कोषले आवश्यकता अनुसार आवास परियोजना तथा स्थिर सम्पत्तिमा लगानी गर्ने सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया तथा शर्तहरु तोक्न सक्नेछ ।

४.७ **सहभागी कर्जा तथा सापटी: (क)** कोषले ऐनको दफा ३२ (ख) को व्यवस्था र लगानी नीतिको सीमामा रही स्वीकृत कार्यविधि अनुरुप सहभागीहरुलाई विशेष सापटी, घर सापटी, शैक्षिक कर्जा, सरल कर्जा लगायत अन्य यस्तै प्रकारका कर्जा तथा सापटी उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(**ख**) कोषका सदस्य/सहभागीहरुले कोषको ट्रष्ट फण्डमा गरेको योगदानका आधारमा यो सुविधा प्रदान गरिनेछ । यस्तो ऋणको पुनर्भुक्तानीको व्यवस्था कर्जा तथा सापटीको प्रयोगबाट सिर्जित नगद प्रवाह र सहभागीको अन्य निश्चित नगद प्रवाहको आधारमा तय गरिनेछ । कोषको हित तथा सहभागीहरुको सुविधालाई दृष्टिगत गर्दै कोषले सहभागीहरुका लागि सापटीका क्षेत्रहरु पहिचान गरी कर्जा तथा सापटी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।

(**ग**) कोषले सहभागीहरुलाई उपलब्ध गराउने कर्जा तथा सापटी कार्यक्रमहरुमा समसामयिक सुधार, परिमार्जन र स्थगन समेत गर्न सक्नेछ ।

(**घ**) कोषले सहभागीहरुलाई उपलब्ध गराउने कर्जा तथा सापटी सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया सम्बन्धित कार्यविधिमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४.८ **संस्थागत/परियोजना कर्जा: (क)** कोषले ऐनको दफा ३२, ३३, ३४, ३५, ३६ र ५३ को व्यवस्था, लगानी नीतिको व्यवस्था, व्यवस्थापन विनियमावली, २०४८ को सीमा र परियोजना कर्जा निर्देशिका, २०६४ को अधिनमा रही संगठीत संस्थाहरुलाई पूर्वाधार विकास, पर्यटन, कृषि, उर्जा, वैकल्पिक उर्जा विकास, सूचना तथा प्रविधि, वन्यजन्तु, खनिज, सेवा, निर्माण आदि क्षेत्रमा संस्थागत वा सहवित्तीयकरण कर्जा प्रवाह गर्न सक्नेछ ।

(**ख**) कर्जाको लागि मूल धितोको अतिरिक्त ऋणीको जोखिमको स्थिति अनुसार थप धितो पनि माग गर्न सक्नेछ ।

(**ग**) यस्तो कर्जा जलविद्युत परियोजना बाहेकका परियोजनाहरुका लागि अधिकतम कर्जा अवधि १० वर्षको हुनेछ । जलविद्युत परियोजनाहरुका सम्बन्धमा यस्तो कर्जा अधिकतम १५ वर्षको अवधिको लागि प्रदान गरिने छ ।

(**घ**) कोषले निजी कम्पनी तथा सो कम्पनीबाट संचालित परियोजनामा लगानी गर्ने छैन ।

४.८.१ **सहवित्तीयकरण कर्जा: (क)** कोषले ऐनको दफा ३२, ३३, ३४, ३५, ३६ र ५३ को व्यवस्था, लगानी नीतिको व्यवस्था, कोषको व्यवस्थापन विनियमावली, २०४८ र सहवित्तीयकरण कार्यविधि, २०६८ को अधिनमा रही सहवित्तीयकरण कर्जा प्रवाह गर्न सक्नेछ ।

(**ख**) नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ तथा अन्य प्रचलित ऐन, कानूनमा भएका व्यवस्थाका कारण सहवित्तीयकरण कर्जाको अगुवा बैंक हुन सक्ने नभएता पनि सहभागी संस्थाको रुपमा सहवित्तीयकरण कर्जाको परियोजना विश्लेषण, सम्पत्ति दायित्वको मूल्यांकन तथा अनुगमन गरी कोषले आफ्नो लगानी पुनरावलोकन गर्नेछ ।

(**ग**) आपसी लाभको सम्बन्ध भएको नयां ग्राहक वा कोषसंग धेरै राम्रो कारोबार गरेको ठूलो ग्राहकसंगको कर्जा समूह वा सहवित्तीयकरण कर्जामा कोष सहभागी हुनेछ ।

(**घ**) कोष सहवित्तीयकरण कर्जाको धितोमा समानदरमा सहभागी हुने सम्झौतामा सरिक हुनेछ र कर्जा समूहका हकमा छुट्टै धितो स्वीकार गर्न सक्नेछ ।

(**ङ**) सहवित्तीयकरण कर्जा रु. १ अर्व भन्दा बढी आवश्यक हुने परियोजनामा मात्र सहवित्तीयकरण अन्तर्गत कोषको सहभागिता हुनेछ ।

(**च**) कोष सहभागी हुने सहवित्तीयकरणमा कर्जा स्वःपूँजी अनुपात बढीमा ७०:३० सम्म हुनेछ । अर्थात्, कूल लागतमा कर्जाको अंश ७० प्रतिशत भन्दा बढी भएको परियोजनामा कोष सहभागी हुने छैन ।

(**छ**) कोषलाई कुनै पनि बैंक/वित्तीय संस्थाको साख उपयुक्तस्तरको नभएको लागेमा कोषले सहवित्तीयकरण कर्जा वा कर्जा समूहमा सहभागी हुनेछैन ।

४.८.१.१ देहायको अवस्थामा कोष सहवित्तीयकरणमा सहभागी हुने छैन ।

(**क**) लगानीकर्ता मध्येकै व्यक्ति ठेकेदार कम्पनीसँग सम्बन्धित रहेको भएमा,

(**ख**) जलविद्युत परियोजनको हकमा एउटा खोलामा अलग अलग २ वटा प्रोजेक्टमा,
तर, एउटै कम्पनीले सञ्चालन गर्ने सोही खोलाको अन्य परियोजनामा लगानी गर्न भने बाधा पर्ने छैन,

(**ग**) जलविद्युत परियोजनाको हकमा Dispatchable Clause मा कुनै समयमा प्राधिकरणले विद्युत खरिद नगर्ने शर्त भएमा,

(**घ**) १० मेगावाटभन्दा कम क्षमताको विद्युत परियोजना भएमा,

(**ङ**) कनेक्सन सम्झौता बमोजिमको सव-स्टेशन तयार भई नसकेको एवम् सव-स्टेशन निर्माणको काम थालनी भई नसकेको विद्युत परियोजनामा,

(**च**) त्यस्तै कम्तीमा ३० प्रतिशत up front equity finance नभई लगानी गर्नुपर्ने शर्त भएका कुनै पनि परियोजनामा,

(**छ**) निजी कम्पनीबाट संचालित परियोजनामा,

(ज) कोषको प्राथमिकतामा नपरेका परियोजनामा,

(झ) स्थानीयको समस्या (Local Dispute) परेका परियोजनामा वा समस्या भएकोमा समाधान नभईसकेको,

(ञ) व्यवसायीक सम्भाव्य नदेखिएको परियोजनामा ।

४.८.२ **संस्थागत आवधिक/समयकालिन कर्जा, चालु पूँजी/चक्रिय कर्जा, ब्रिज ग्याप कर्जा:** कोषले ऐनको दफा ३२, ३३, ३४, ३५, ३६ र ५३ को व्यवस्था, लगानी नीतिको सीमाको अधिनमा रही देहाय बमोजिम यस्ता कर्जाहरु प्रवाह गरिने छ ।

(क) संस्थागत आवधिक/समयकालिन कर्जा पाँच वर्षभन्दा कम अवधिको लागि स्वीकृत गरिनेछ ।

(ख) संस्थागत चालू पूंजी/चक्रिय कर्जा सुविधा वर्षको कम्तिमा एक पटक भुक्तानी गर्नुपर्ने वा पुनरावलोकन गर्नुपर्ने गरी स्वीकृत गरिने छ ।

(ग) कर्जा तिर्नसक्ने क्षमता भएको संगठीत संस्थाले स्थीरपूँजी कर्जा, चालुपूँजी कर्जा माग गरेमा सो कर्जा रकमलाई खाम्ने घर जग्गाको पर्याप्त धितो वा जमानीमा मात्र कर्जा प्रवाह गरिने छ ।

(घ) ब्रिज ग्याप कर्जा ऋणी र कोषबीच भएको सम्झौता बमोजिमको हुने छ ।

४.८.३ **जमानत कर्जा:** कोषले ऐनको दफा ३२, ३३, ३४, ३५, ३६ र ५३ को व्यवस्था, लगानी नीतिको व्यवस्था, कोषको व्यवस्थापन विनियमावली, २०४८ को विनियम १६ र कोषले तोकेका अन्य शर्तहरुको अधिनमा रही नेपाल सरकारको जमानत, बैंक तथा वित्तीय संस्थाको जमानतमा कर्जा प्रवाह गर्न सक्नेछ ।

४.९ **सुरक्षित र स्वीकारयोग्य धितोः**

४.९.१ निम्न विशेषता सहितका धितोका प्रकारहरुलाई कुनै ऋणको धितोको रुपमा लिन उपयुक्त रहेको मानिने छ ।

(क) मूल्य तुरुन्तै एकीन गर्न सकिने र सहजै बजार मूल्य वा परल मुल्य वा म्याद समाप्ती रकम (Maturity value) जुन बढी छ सोही मुल्यमा बिक्री गर्न सकिने,

(ख) मूल्य उचितरुपले स्थिर हुनु पर्दछ र सम्भावित मूल्य ह्रासका लागि पर्याप्त सीमा राखी मूल्याङ्कन गरेको हुनु पर्ने,

(ग) ऋणदातामा सुरक्षितरुपले, प्रश्नरहीत ढंगले, कुनै जटिलता वा अनावश्यक झमेला र खर्च बिना स्वामित्व हस्तान्तरण हुने गराउन कानूनी स्वामित्व स्पष्ट र बन्धनमुक्त हुनु पर्नेछ ।

४.९.२ कोषले ऋण सुरक्षित गर्न ऋणीबाट निम्न प्रकारका धितोहरु स्वीकार गर्नेछ :

(क) जग्गा र घरको धितो र धितो/दृष्टिबन्धक,

(ख) कोषको नियन्त्रणमा रहेका बिक्रीयोग्य वस्तुहरु,

(ग) कोषलाई स्वीकार्य हुने बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नियन्त्रणमा रहेका खातामा रोक्का रहेको नगद सन्तुलन (Cash balance),

(घ) सरकारी धितोपत्रहरु,

(ङ) चल सम्पत्तिमा धारणाधिकार (लियन),

(च) नेपालको धितोपत्र बजारका स्वीकारयोग्य धितोपत्रहरु,

(छ) बैंक तथा वित्तीय संस्था (स्थानीय/अन्तर्राष्ट्रिय) को निःशर्त जमानत ।

४.९.३ **थप सुरक्षणका स्वीकारयोग्य रुपहरुः (क) व्यक्तिगत जमानत/कर्पोरट जमानत/नगद आप्रवाहको जमानत** : यस्ता धितोहरुको आधारमा मात्र कर्जा स्वीकृत तथा प्रवाह गरिने छैन । कर्जा प्रदान गर्ने समयमा जमानतदाताको कर्जा पुनर्भुक्तानी क्षमता निश्चित गरिनेछ र कर्जा अवधिभर यस्तो क्षमताको नियमित पुष्टीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(**ख**) **अभिभावक कम्पनीको जमानत (Cross holding):** कोषले नेपाली वा विदेशी उद्गमका प्रमुख कम्पनीका सहायक वा सम्बद्ध कम्पनीहरुलाई प्रवाहित हुने कर्जा सुरक्षित गर्ने हेतुले सम्बन्धित अभिभावक कम्पनीको जमानतमा ऋण प्रदान गर्न सक्नेछ ।

४.९.४ संचालक समितिले धितोको प्रकृति अनुसार समय समयमा निर्धारित गरे बमोजिम ऋणको तुलनामा आवश्यक पर्ने धितोको अनुपात निर्धारण तथा परिवर्तन गर्न सक्नेछ ।

४.१० **धितोमा रहने जग्गा, भवन र मेशिनरीको मूल्यांकन प्रक्रिया:** संस्थागत परियोजना कर्जा र कोष सहभागी भई प्रवाह हुने सहवित्तीयकरण कर्जाको धितो वापत कोषलाई प्राप्त हुने परियोजनाको जग्गा, भवन र मेशिनरीको मूल्यांकन गर्ने प्रकृया कोषले छुट्टै लगानी मूल्यांकन सम्बन्धी कार्यविधि बनाई तोकेबमोजिम गर्नेछ ।

४.११ **लगानी स्थगन हुने:** देशको आन्तरिक वा वाह्य कारणले कोषले तोकेको कर्जा तथा लगानीको कुनै क्षेत्र जोखिमपूर्ण देखिएमा कोषले त्यस्तो क्षेत्रमा निश्चित समयको लागि लगानी स्थगन गर्न सक्नेछ ।

४.१२ **सरकारमाथि निर्भर रहने संस्थाहरुलाई प्रदान गरिने कर्जा:** कोषले सरकारमाथि निर्भर रहने निकायहरुलाई आफ्ना अन्य नियमित ग्राहकहरुलाई लागू हुने व्यावसायिक शर्तहरु नै पूरा गरेर व्यावसायिक आधारमा वित्तीय सेवा उपलब्ध गराउने छ । यस्ता निकायहरुलाई कर्जा प्रतिवद्धता दिनुभन्दा अगाडि कर्जा जोखिम सम्बन्धी सबै तत्वहरुको पहिचान र सम्बोधन गर्नु पर्दछ ।

तर, सरकार जमानत बसेको स्थितिमा लगानी उपसमितिको सिफारिशमा संचालक समितिले आवश्यक निर्णय गर्न सक्नेछ ।

४.१३. **कोषबाट कर्जा प्रवाह नहुने क्षेत्र र अवस्था:** कर्जा स्वाप गर्न अर्थात कोषसँग कर्जा माग गर्ने कम्पनीलाई अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट लिएको कर्जा तिर्ने प्रयोजनको निमित्त कोषबाट परियोजना कर्जा प्रवाह हुने छैन । साथै, देहायका परियोजना, उद्योग, व्यवसायमा कोषले कर्जा लगानी गर्ने छैन ।

(**क**) मदिराजन्य र सूर्तिजन्य उद्योग, क्यासिनो तथा जुवा खेलाउने उद्योगमा,

(**ख**) जलविद्युत परियोजना बाहेक लिजमा लिएको जग्गा वा गुठीको जग्गा वा मोही लागेको जग्गामा संचालन हुने परियोजनामा,

(**ग**) राजनैतिक दल वा राजनीतिक उद्देश्यले स्थापित संस्थामा,

(**घ**) कालोसूचीमा रहेको व्यक्ति वा कम्पनीमा,

तर, कालोसूचीबाट फुकुवा भएको दुई वर्ष पुरा भएको हकमा यो खण्ड लागु हुने छैन ।

(**ङ**) हातहतियार, विष्फोटक पदार्थ तथा खरखजना उद्योगमा,

(**च**) प्रचलित कानुनद्वारा बन्देज गरिएका अन्य उद्योगमा ।

४.१४ **सहायक कम्पनीमा लगानी:** कोषले ऐनको दफा ३२ (छ), (ड), (ड१), बमोजिम सहायक कम्पनी गठन गरी उक्त कम्पनीमा लगानी गर्न सक्नेछ । पूँजीबजार विकासका लागि धितोपत्र दलाल, धितोपत्र डिलर, परामर्श सेवा जस्ता सहायक कम्पनीमा लगानी गर्दा कोषबाट संचालित अन्य योजना तथा कार्यक्रमका सम्बन्धित कार्यविधिमा व्यवस्था नभएसम्मका लागि केन्द्रीय हिसाबबाट मात्र लगानी गर्न सकिनेछ । यस सम्बन्धमा अन्य व्यवस्था तथा प्रक्रिया प्रचलित धितोपत्र ऐन तथा नियमावली अनुसार हुनेछ ।

परिच्छेद - ५

कर्जा वर्गीकरण र कर्जा तथा लगानी जोखिम व्यवस्था

५.१. कोषबाट प्रवाह भएका संस्थागत परियोजना कर्जा, जमानत कर्जा र सहवित्तीयकरण कर्जाको सम्बन्धमा कर्जा वर्गीकरण (Loan Classification) र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था (Loan Loss Provision) देहाय अनुसार हुनेछ ।

वर्गीकरण	विवरण	नोक्सानी व्यवस्था
असल	भाखा ननाघेका र ३ (तीन) महिनासम्मको अवधिले मात्र भाखा नाघेको कर्जा	१%
कमसल	३ (तीन) महिनादेखि ६ (छ) महिनासम्मको अवधिले भाखा नाघेको कर्जा	२५%
शंकास्पद	६ (छ) महिनादेखि १ (एक) वर्षसम्मको अवधिले भाखा नाघेको कर्जा	५०%
खराब	१ (एक) वर्षभन्दा बढी अवधिले भाखा नाघेको कर्जा	१००%

५.२. कर्जा नोक्सानी सम्बन्धी थप व्यवस्थाः

(क) खराब कर्जामा वर्गीकरण गरी सो कर्जाको लागि शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरिसकेपछि अतिरिक्त व्यवस्था गर्नुपर्ने छैन ।

(ख) भाखा नाघेको साँवा किस्तालाई मात्र कर्जा वर्गीकरण र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गरिने छ ।

तर, कूल कर्जाको २५ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी रकमले भाखा नाघेमा बाँकी रहेको सम्पूर्ण कर्जा रकमलाई उपदफा ५.१ बमोजिम कर्जा वर्गीकरण गरी कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(ग) पुनसंरचना वा पुनर्तालिकीकरण भएको संस्थागत कर्जाको हकमा वार्षिक १२.५० प्रतिशतका दरले कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

तर, पुनर्संरचना वा पुनर्तालिकीकरण भएको कर्जाको साँवा ब्याज लगातार दुई वर्षसम्म नियमित बुझाएमा त्यस्तो कर्जालाई असल कर्जामा पुनः वर्गीकरण गर्न सकिने छ ।

(घ) कम्पनीलाई प्रवाह भएको चालुपूँजी कर्जामा चार त्रैमासिकको ब्याज नियमित नबुझाएमा साँवाको शतप्रतिशत नोक्सानी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) सहवित्तीयकरण कर्जाको रकममा अगुवा बैंकले गरेको वर्गीकरण तथा नोक्सानी व्यवस्था अनुसार नै कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गरिने छ ।

(च) नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ बमोजिम नेपाल सरकारको निर्देशन वा जमानतमा प्रवाह भएको कर्जामा र नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व वा अधिकांश स्वामित्व भएको संगठित संस्थामा प्रवाह भएको कर्जामा कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्ने छैन ।

(छ) कोषबाट सहभागीहरुलाई प्रवाह भएको सहभागी विशेष सापटीमा जोखिम व्यवस्था गरिने छैन ।

तर, कुनै कारणले सम्बन्धित सहभागीहरुको कोषकट्टी रकमभन्दा विशेष सापटी रकम बढी हुन गएमा त्यस्तो बढी सापटी रकमको शत प्रतिशत जोखिम व्यवस्था गरिने छ ।

(ज) कोषबाट सहभागीहरुलाई प्रवाह भएका सहभागी विशेष सापटी बाहेकका कर्जा तथा सापटीहरुमा जोखिम व्यवस्था गर्दा समग्र कर्जा तथा सापटीका आधारमा गरिने छ । सोही आधारमा प्रत्येक वर्ष उक्त कर्जा तथा सापटीहरुको अन्तिम मौज्दातको कम्तिमा दश प्रतिशत जोखिम व्यवस्था गरिने छ ।

५.३ लगानीको वर्गीकरण तथा जोखिम व्यवस्थाः

(क) नेपाल सरकार वा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट समय समयमा जारी हुने सरकारी सुरक्षणपत्रहरुमा कोषले गरेको लगानीमा जोखिम व्यवस्था गरिने छैन ।

(ख) शेयर तथा डिबेञ्चरमा गरिएको लगानीको परल मूल्यभन्दा बजार मूल्य आर्थिक वर्षको अन्त्यमा कम भई फरक परेमा कम भएको लगानी रकममा शतप्रतिशत जोखिम व्यवस्था गरिने छ ।

(ग) कोषले बैंक तथा वित्तीय संस्थामा राखेको मुद्धती निक्षेपको अवधि समाप्त भई वा अन्य कुनै कारणबाट कोषले फिर्ता भुक्तानी माग गरेको तीन (३) महिनाभित्र फिर्ता हुन नसकेमा यस्तो मुद्धती निक्षेपको लगानीमा प्रत्येक आर्थिक वर्षमा बीस प्रतिशत जोखिम व्यवस्था गरी पाँच र्वषमा शत प्रतिशत जोखिम व्यवस्था गरिने छ ।

(घ) नेपाल राष्ट्र बैंकले कारोबारमा बन्देज लगाएको, शिघ्र सुधारात्मक कार्वाहीमा परेको, दामासाहिमा परेका वा खारेजीको प्रक्रियामा गएका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कोषले गरेको निक्षेप लगानीमा

प्रत्येक आर्थिक वर्षमा बीस प्रतिशत जोखिम व्यवस्था गरी पाँच वर्षमा शत प्रतिशत जोखिम व्यवस्था गरिने छ ।

तर, उक्त बन्देज लगाइएको तथा कार्वाहीमा रहेको अवधि समाप्त भई पुनः संचालनमा आएको अवस्थामा यो खण्ड अनुसारको जोखिम व्यवस्था आवश्यक हुने छैन ।

५.४ **कर्जा तथा लगानीको जोखिम व्यवस्थापनः** लगानी नीति अनुरुप प्रवाह हुने वा भएको कर्जा तथा लगानीका जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी विधि र प्रक्रियाको लागि जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका बनाई लागु गरिने छ ।

परिच्छेद - ६

लगानी सम्बन्धी संरचनागत व्यवस्था र अख्तियारी

६.१. लगानी उपसमितिः

कोषको कार्यकारी निर्देशकको संयोजकत्वमा वित्त व्यवस्थापन विभाग र लगानी विभागका विभागीय प्रमुखहरु सदस्य र लगानी महाशाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहने गरी चार जना सदस्य रहेको एक लगानी उपसमिति गठन गरिने छ । यस समितिका कार्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

(क) लगानी नीतिको सीमाभित्र रही तोकिएको विधि, प्रकृया र मापदण्डको अधिनमा रही सरकारी सुरक्षणपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंकबाट निष्काशित सुरक्षणपत्र, बाणिज्य बैंकमा निक्षेप राख्ने निर्णय, सहभागी कर्जा तथा सापटीमा लगानी गर्ने र यस नीतिगत व्यवस्था अनुसारका मापदण्ड पुरा गरेका हकप्रद शेयर तथा सामुहिक लगानी कोषका लागि प्रचलित धितोपत्र सम्बन्धी विनियमावली अनुसार सुरक्षित गरिएको शेयर/डिबेञ्चरमा लगानी गर्ने,

(ख) खण्ड “क” बाहेकका अन्य कर्जा तथा लगानी गर्नु परेमा आवश्यक सिफारिश सहित संचालक समिति समक्ष पेश गर्ने,

(ग) नागरिक लगानी कोषको नेतृत्व वा अन्य संस्थाको नेतृत्वमा बैंक/वित्तीय संस्था/फर्म/ कम्पनीहरुको प्राथमिक शेयर निष्काशन गर्दा प्रचलित नीतिगत व्यवस्था बमोजिम शेयर प्रत्याभूति गर्ने,

(घ) लगानीको निर्णय, लगानी संरचना, ब्याजदर तथा तरलताको स्थिति विश्लेषण गरी जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमितिको मासिक बैठकमा पेश गर्ने,

(ङ) लगानी नीति र कर्जा तथा लगानी व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउने उपाय, बिधि र प्रक्रियाको परिमार्जन सम्बन्धमा आवश्यक सुझाव समिति समक्ष पेश गर्ने ।

६.२. **जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमितिः** संचालक समितिले तोके बमोजिमका संचालक समितिका एकजना सदस्यको संयोजकत्वमा अर्को एक जना संचालक समिति सदस्य सहित, कार्यकारी निर्देशक र जोखिम व्यवस्थापक रहने गरी बढीमा चार सदस्यीय जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमिति गठन गरिनेछ । जोखिम व्यवस्थापकले यो उपसमितिको सदस्य सचिवको रुपमा काम गर्नेछन् । यो उपसमितिले कुनै व्यावसायिक निर्णय गर्ने वा सिफारिश गर्ने नभई कोषको समग्र जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी नीतिको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्यांकन गरी आवश्यक निर्णयार्थ संचालक समितिमा पेश गर्नेछ । यसका मुख्य कार्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :

(क) कोषको लगानी सम्बन्धी उजुरी आएमा छानबीन गर्ने,

(ख) लगानी नीतिको अधिनमा रही कोषको लगानीको विधि, प्रक्रिया र प्रणालीको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने,

(ग) कम्तीमा कर्जा तथा लगानीका त्रैमासिक प्रगती विवरण अनुगमन गर्ने र संचालक समितिलाई त्रैमासिक प्रतिवेदन पेश गर्ने,

(घ) लगानी नीतिमा आवश्यक परिमार्जनको लागि संचालक समिति समक्ष पेश गर्ने,

(ङ) समग्र अर्थतन्त्र तथा कोषको लगानी ब्याजदर तथा तरलताको अनुगमन तथा विश्लेषण गरी लगानी उपसमितिलाई आवश्यक सुझाव दिने ।

परिच्छेद - ७

लगानी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था

७.१ **लगानीको अभिलेख राख्नेः**

(**क**) बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट मुद्दती निक्षेप लगानीका सम्बन्धमा प्राप्त कोटेशन/प्रस्तावमा उल्लेखित विवरण तथा मुद्दती निक्षेप लगानीको निर्णयलाई **अनुसूची ५** अनुसार अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(**ख**) कोषको लगानी महाशाखाले आफ्नो लगानीको आवश्यक सुरक्षा र सुरक्षित जिम्मा प्रमाणित गर्ने कागजात एवं रसिद/भरपाई वा अन्य आवश्यक दस्तावेज सम्बन्धी सबै अभिलेखहरु सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

(**ग**) प्रत्येक महाशाखाको प्रमुख पदाधिकारीले प्राप्त गरेको वा प्रेषित गरेको दस्तावेजहरुको प्रमाणित अभिलेख र अद्यावधिक विवरण देखिने रजिष्टर सहित सुरक्षित गर्नु पर्नेछ ।

(**घ**) कार्यकारी निर्देशकले दस्तावेज राखिएका सुरक्षित स्थलहरु बारे सम्बन्धित कर्मचारीबाट देहायको विवरण सहितको प्रतिवेदन लिनु पर्नेछ ।

(१) मुद्दती निक्षेपमा लगानी गरेको संस्था तथा रकम उल्लेखित विवरण,

(२) समयमा साँवा ब्याज भुक्तानी नगर्ने संस्थाको अभिलेख,

(२) मागेको बखतमा प्राप्त हुने लगानीको विवरण,

(३) शेयरमा गरिएको लगानी,

(४) अन्य लगानी सम्बन्धी आवश्यक विवरणहरु ।

७.२. **प्रतिवेदन दिनेः** लगानी व्यवस्थापकले लगानीको विस्तृत विवरण समेटिएको प्रतिवेदन कोषको कार्यकारी निर्देशक मार्फत जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमितिमा पेश गर्नु पर्नेछ । प्रतिवेदनमा देहायका विषयहरु समावेश हुनेछन् :

(**क**) रिपोर्टिङ्ग अवधिको अन्त्यमा स्वामित्वमा रहेका धितोपत्रहरुको साँवा भुक्तानी/आह्वान मिति अनुसारको सूची,

(**ख**) पोर्टफोलियोको साँवा भुक्तानी मितिसम्म प्राप्त हुने आन्तरिक प्रतिफल दरको भारित औसत र कोषको लागत प्रतिशत,

(**ग**) क्षेत्रगत र विषयगत लगानी विवरण,

(**घ**) पोर्टफोलियोको कार्य सम्पादन,

(**ङ**) समिति र जोखिम व्यवस्थापन तथा लगानी अनुगमन उपसमितिले माग गर्ने अन्य विवरणहरु ।

७.३. **कार्य सम्पादनको मापनः** पोर्टफोलियोबाट लगानीमा प्राप्त प्रतिफल सम्बन्धमा लगानीको प्रतिफल गणना गर्दा पोर्टफोलियोको बजार मूल्य र नेप्से परिसूचकमा आधारित पोर्टफोलियोको समग्र प्रगतिको आधारमा गरिनेछ, जसमा निम्न कुराहरु समावेश हुनेछन् :

(**क**) स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको पूँजीगत मूल्यमा परिवर्तन,

(**ख**) व्यवस्थापन गरिएको लगानी पोर्टफोलियोको सम्पत्तिबाट प्राप्त आय,

(**ग**) सम्पत्ति बिक्रीबाट प्राप्त रकम र खरिद गरेको सम्पत्तिको लागत ।

७.४ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीः** कर्जा र लगानीका उद्देश्य पूरा गर्न र लगानीको अनुपयुक्त प्रयोग हुने जोखिमबाट सुरक्षित गर्न कार्यकारी निर्देशकले प्रभावकारी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र प्रक्रियाहरुको सुनिश्चितता गर्नु पर्नेछ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीले निम्न विषयहरुलाई समेट्नु पर्नेछ :

(**क**) आपसी साँठगाँठ तथा अपारदर्शी लगानी नियन्त्रण,

(**ख**) कारोबारको अख्तियारलाई लेखा र अभिलेख राख्ने प्रणालीबाट छुट्याउने,

(**ग**) लेखा तथा अभिलेख सुरक्षितसाथ राख्ने,

(घ) अख्तियारको प्रत्यायोजन,

(ङ) बैंक निक्षेप तथा अन्य लगानीको हिसाबमिलान सम्बन्धमा,

(च) लगानीका मापदण्डहरुको परिपालन र रेखदेख,

(छ) परिपालना नभएको र उल्लंघन भएका विषयहरुको रिपोर्टिङ,

(ज) कोषको असुली कार्यविधिको कार्यान्वयन पक्षको नियमित अनुगमन प्रणालीको व्यवस्था र प्रचलित अभ्यासहरुको प्रभावकारीताको रिपोर्टिङ,

(झ) यो नीति कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने आन्तरिक कार्यविधि तयार गरी लागु गर्ने ।

७.५ **हिसाब राफसाफ तथा फछर्यौट:** समयमा हिसाव राफसाफ तथा फछर्यौट हुन नसक्दा हुने नोक्सानबाट बच्न कोषले समयमा नै कारोबारको हिसाव राफसाफ तथा फछर्यौट गर्नुपर्नेछ । हिसाव राफसाफ तथा फछर्यौट हुन नसक्दा सिर्जित हुने नोक्सानको जोखिम न्यूनतम गर्न कोषले आवश्यक साधन, प्रणाली, उपयुक्त नियन्त्रण प्रणाली सहितको पूर्वाधार र उपायहरु अवलम्बन गर्नेछ ।

७.६ **शेयर लगानी गरेको संस्थाको साधारण सभा सम्बन्धी:** मतदानको हक भएका शेयरहरुमा लगानी गर्दा कोषले आफ्नो मतदानको हक प्रयोग संचालक समितिको निर्णय अनुसार गर्नेछ ।

परिच्छेद - ८

विविध

८.१ "लगानी नीति, २०६९" खारेज गरिएको छ ।

८.२ "लगानी नीति, २०६९" अन्तर्गत भएका सम्पूर्ण उपसमितिहरु खारेज गरिएका छन् ।

८.३ "बैंक तथा वित्तीय संस्थाको मुद्दती निक्षेप लगानी निर्देशिका-२०६७" खारेज गरिएको छ ।

८.४ "लगानी नीति, २०६९" अन्तर्गतका भएका सम्पूर्ण लगानीहरु यसै नीति अन्तर्गत भएको मानिनेछ ।

८.५ कोषमा प्रचलित लगानी सम्बन्धी कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरु यस नीति अन्तर्गत बनेको मानिनेछ र यस नीतिमा उल्लेख भएका बिषयहरु कार्यविधिहरुमा बाझिएमा बाझिएको हदसम्म यसै नीति बमोजिम हुनेछ ।

८.६ संचालक समितिले आवश्यकता अनुसार यस नीतिलाई संशोधन, परिमार्जन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

८.७ यस नीतिको व्याख्याको सम्बन्धमा द्विविधा उत्पन्न भएमा संचालक समितिको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

अनुसूची १ः

(उपदफा नं. ४.२.५ सँग सम्बन्धित)

<u>नागरिक लगानी कोषको मुद्दती निक्षेप लगानी सम्बन्धी सूचना</u>

(मिति २०७../...../...... गतेको गोरखापत्रमा प्रकाशित)

यस कोषले रु.................. (अक्षरेपी रु. ....) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त "क" वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थामा .... वर्ष/महिने मुद्दती निक्षेपमा लगानी गर्न इच्छुक भएकोले उक्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुबाट आफुले लिन चाहेको रकम, व्याजदर र व्याज भुक्तानी गर्ने समयावधी उल्लेख गरी मिति २०७../.../... गते दिउँसो .... बजेभित्र सिलवन्दी प्रस्ताव बुझाउन आव्हान गरिएको छ । विस्तृत विवरण कोषको वेवसाईट www.nlk.org.np मा उपलव्ध रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

नागरिक लगानी कोष

लगानी महाशाखा

नयाँ बानेश्वर, काठमाण्डौं ।

अनुसूची २ः
(उपदफा नं. ४.२.५ सँग सम्बन्धित)
गोप्य शिलबन्दी कोटेशन फारम

मितिः.......................

श्रीमान् कार्यकारी निर्देशक
नागरिक लगानी कोष,
नयाँ बानेश्वर, काठमाण्डौ ।

विषयः मुद्दती निक्षेपमा लगानी सम्बन्धी शिलवन्दी फारम ।

महोदय,
त्यस कोषको मिति .... को प्रस्ताव आह्वान बमोजिम यस बैंकले त्यस कोषको लगानी नीति अनुसार देहाय बमोजिमको शर्तमा रु. .... (अक्षरेपी ....) निक्षेप स्वीकार गर्न इच्छुक भएकोले यो दरभाउपत्र पेश गरेका छौं ।

१) शर्तहरु :
(क) प्रस्तावित व्याजदरः ....
(ख) व्याज भुक्तानी गर्ने अवधिः ....
२) यस बैंकको वित्तीय विवरण देहाय बमोजिम रहेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

क्र.सं.	वित्तीय विवरण	गत आर्थिक वर्ष २०.../.... को वित्तीय विवरण	गत .... मसान्तको वित्तीय विवरण
१	नागरिक लगानी कोषमा रहेको निक्षेप/कुल निक्षेप अनुपात (प्रतिशतमा)		
२	संस्थागत निक्षेप/ कुल निक्षेप अनुपात (प्रतिशतमा)		
३	निष्कृय कर्जा (प्रतिशतमा)		
४	खुद तरल सम्पत्ति स्वदेशी निक्षेपको प्रतिशत		
५	कर्जा/स्वदेशी निक्षेप तथा प्राथमिक पूँजी अनुपात (प्रतिशतमा)		
६	जगेडा कोष र चुक्ता पूँजी रु.		
७	खुद सञ्चालन मुनाफा रु.		
८	प्रति शेयर नेटवर्थ रु.		
९	कोषको नाममा रहेको हालसम्मको निक्षेप रकम रु.		
१०	प्राथमिक पूँजी अनुपात		
११	पूँजी कोष अनुपात		

नोटः सम्पूर्ण विवरण नभरेको कोटेशन बोलकबोल प्रक्रियामा समावेश गरिने छैन ।

बैंकको आधिकारिक पदाधिकारीको

दस्तखतः ....

नामः ....
पदः ....
सम्पर्क नं.(मोवाइल)ः ....

बैंकको नामः-
बैंकको ठेगानाः-
बैंकको छापः-
ईमेल ठेगानाः-

अनुसूची ३

(उपदफा ४.२.४ सँग सम्बन्धित)

आ.व. .... मा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको आवश्यक विवरण

संस्था को नाम	इमेल/ फोन	चुक्ता पूँजी	जगेडा कोष	जम्मा चुक्ता पूँजी र जगेडा कोष	उक्त संस्थाको गत त्रैमासको जम्मा निक्षेप	कोषको उक्त संस्थामा रहेको जम्मा निक्षेप	कोषको उक्त संस्थामा रहको डिवेञ्चर लगानी	निक्षेप र डिवेञ्चर अनुपात (कोषको निक्षेप र डिवेञ्चर) र (चुक्ता पूँजी र जगेडा कोष)	(कोषको निक्षेप र डिवेञ्चर) / (चुक्ता पूँजी र जगेडा कोष) अनुसारको Ranking	अधिकतम लगानी योग्य सीमा	लगानी योग्य सीमाको उपभोग प्रतिशत	साधारण शेयर जारी गरेको/निष्काशन स्वीकृत पाएको (छ वा छैन)	सिसिडि अनुपात प्रतिशत	प्राथमिक पूँजी अनुपात	पूँजी कोष अनुपात	निष्कृय कर्जा अनुपात प्रतिशत	तरलता अनुपात	ना.ल.कोषमा रहेको निक्षेप/कुल निक्षेप अनुपात (प्रतिशतमा)	संस्थागत निक्षेप/ कुल निक्षेप अनुपात (प्रतिशत मा)	खुद सञ्चालन मुनाफा रु.	प्रति शेयर नेटवर्थ रु.	कर्जा : स्वपूजी अनुपात	कैफियत
A	B	C	D	E = (C+D)	F	G	H	I = (G+H)/ E	J	K= 15%* F or 50%* E which ever is less	L= (G+H) /K	M	N	O	P	Q	R	S = G/F	T	U	V	W	X

अनुसूची ४

(उपदफा ४.२.६ सँग सम्बन्धित)

गोप्य सिलबन्दी प्रस्तावहरु खोलिएको विवरण

मिति २०७../.../... गतेको गोरखापत्रमा प्रकाशित सूचना बमोजिम मिति २०७..।...।.... गते दिउँसो ..... बजेसम्म कोषमा दर्ता भएका निम्न बमोजिमका ..... वटा मुद्दती निक्षेपको लागि प्राप्त सिलबन्दी प्रस्तावहरु मिति २०७...।....।...... गते कोषका निम्न पदाधिकारीहरुको रोहवरमा खोल्ने कार्य सम्पन्न भयो ।

क्र. सं.	संस्थाको नाम	सिलबन्दी आवेदन प्रस्ताव प्राप्त मिति	दर्ता नं.	खामवन्दी विवरण
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
१०				
११				
१२				
१३				
१४				
१५				
१६				
१७				
१८				
१९				
२०				
२१				
२२				
२३				
२४				
२५				
२६				
२७				
२८				

उपस्थित व्यक्तिहरुको हस्ताक्षरः

....	....	....	....
लगानी महाशाखा प्रमुख	प्रशासन प्रमुख	लेखा प्रमुख	लगानी विभाग प्रमुख

अनुसूची ५

(दफा ७.१ सँग सम्बन्धित)

निक्षेप निर्णय विवरण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	शिलवन्दी आवेदन दर्ता नं	माग रकम	प्रस्तावित व्याजदर प्रतिशतमा	व्याजदर भुक्तानी अवधि	Effective Annual Interest Rate (EAR)	EAR अनुसारको Ranking	निक्षेप अवधि	जम्मा चुक्ता पूँजी र जगेडा कोष	उक्त संस्थाको हालको जम्मा निक्षेप	कोषको उक्त संस्थामा रहेको जम्मा निक्षेप	कोषको उक्त संस्थामा रहेको डिवेञ्चर लगानी	अधिकतम लगानी योग्य सीमा	अधिकतम लगानीयोग्य सीमाको उपभोगिता प्रतिशत	लगानीयोग्य सीमाको उपभोगिता प्रतिशत अनुसारको Ranking	बोलकबोल रकमको बढीमा २० प्रतिशत रकम	निक्षेप निर्णय R				निर्णय पश्चात निक्षेप र डिवेञ्चर अनुपात (कोषको निक्षेप र डिवेञ्चर) / (चुक्ता पूँजी र जगेडा कोष) **S**	कैफियत **T**
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N= 15%*K or 50%*J whichever is less	O= (L+M)/ N	P	Q	बैंक	रकम	व्याजदर (EAR)	भुक्तानी अवधी		